

V zadnjem času upada podpora vstopu Slovenije v zvezo Nato

Kako bo slovensko javno mnenje vplivalo na vstop v Nato?

Državni zbor je že večkrat jasno izrazil pozitivno politično voljo za vstop - Država doslej ni bila
zmožna prepričljivo predstaviti argumentov za vstop v Nato

V zadnjih mesecih se je v slovenski javnosti okrepila polemika o vstopu Slovenije v Nato. Razprava se je še posebno razžvevala po poletnem članku zunanjega ministra dr. Dimitrija Rupla, ki je v Delu pisal o nedemokratskih elitah, ki naj bi v ozadju delovale zoper vstop Slovenije v Nato, v zadnjem času je tudi vse več okroglih miz in drugih javnih razprav o tej temi. Kaj misli slovenska javnost o Natu, zato zdaj vse bolj zanima tudi zvezo. Ob zadnji predstavitvi slovenskega letnega načrta za članstvo so na sedežu Nata nekateri veleposlaniki člank zveze Sloveniji celo očitali, da naši mediji nenaklonjeno pišejo o Natu.

Državni zbor vedno za Nato

Odločitve državnega zbora o pristopanju k zvezi Nato so jasne. Volja Slovenije za približevanje Natu je bila prvič jasno izražena v dopolnilih k resoluciji o izhodiščih zastave nacionalne varnosti, ki jih je državni zbor sprejel januarja 1994. Že 30. marca istega leta se je Slovenija med prvimi vključila v Partnerstvo za mir in postala pridružena članica v Severnoatlantski skupščini. Leta 1995 je Slovenija začela izvajati prvi cikel tako imenovanega procesa načrtovanja in ocenjevanja, v katerem država predstavi svojo nacionalno obrambno politiko in načrtovanje, določi udeležbo države v mirovnih in humanitarnih operacijah ter opredeli politiko do omejevanja širjenja orožja za množično uničevanje. Leta 1996 je Slovenija postala polnopravna članica Severnoatlantskega sveta za sodelovanje, 11. aprila 1996 pa je državni zbor sprejel sklep, ki nedvoumno izraža politično odločitev za vstop v Nato: "Republika Slovenija želi zagotoviti svoj temeljni varnostni interes v okviru sistema kolektivne obrambe, ki ga omogoča članstvo v Natu." Tega leta je Slovenija tudi prvič začela individualni partnerski dialog z Natom.

Naslednje leto je državni zbor sprejel deklaracijo o vključevanju v Nato.

Le odprta in pluralna razprava, kaj pomenja vključitev v Nato, lahko prispeva k boljši obveščenosti državljanov. Reuters

februarja 1998 pa je vlada predstavila nacionalno strategijo za vstop v Nato. Leta 1999 je Slovenija začela izvajati svoj prvi akcijski načrt za članstvo, ki bo podlaga za odločitev o mogočih povabilnih kandidatkam za članstvo, letos pa je pripravila že tretjega. Takšna je kratka kronologija političnih odločitev parlamenta in sodelovanja Slovenije z Nato na najvišji ravni.

Protile SNS in nevladne organizacije

Razen Slovenske nacionalne stranke in podmladka Združene liste socialnih demokratov Mladega foruma večjega nasprotovanja vstopu Slovenije v Nato med parlamentarnimi strankami in njihovimi frakcijami ni mogoče zaznati. Obstaja pa kar nekaj nevladnih organizacij in strank, ki temu cilju z vso legi-

timnostjo nasprotujejo. Le odprta in pluralna razprava o slovenskem vidjučevanju o vstopu v Nato, kaj nam ta prinaša in kaj bomo morali za to dati, namreč lahko prispeva k čim boljši obveščenosti državljanov o pomembnosti te strateške odločitve države.

Vstop Slovenije v Nato je namreč nacionalna strateška odločitev "par excellence". Po razpadu nekdanje skupne države se je vojaška zmogljivost Slovenije za obrambo ozemlja drastično znižala, Slovenija pa še vedno ni članica nobenega vojaškega zavezništva. Odločitev, ali se bo Slovenija pridružila najučinkovitejšemu zavezništvu v Evropi, kar ima svoje prednosti in slabosti, je zato poleg vstopa v Evropsko unijo ena najpomembnejših odločitev po letu 1991, ko smo se na plebiscitu odločili za samostojno državo.

Upadanje podpore članstvu

Nekateri nasprotniki vstopa v Nato v zadnjem času vse bolj zabtevajo tudi referendum o tem vprašanju. Prav zato je postalo slovensko javno mnenje zanimiv dejavnik tudi za zvezo Nato. V novembrski raziskavi Politbarometra je na vprašanje, ali se strinjate s prizadecvanji, da bi Slovenija postala članica Nata, število pritrdilnih odgovorov doseglo najmanjši odstotek od leta 1997. S tem se je strinjalo 43,4 odstotka vprašanih, proti je bilo 34,6 odstotka, neopredeljenih pa 17,1 odstotka. Julija jih je bilo za 56,4 odstotka, proti 28,2 odstotka, neopredeljenih pa 15 odstotkov. Aprila letos se je strinjalo 49,9 odstotka vprašanih, nasprotovalo 29,9 odstotka, 20,2 odstotka vprašanih pa se ni izreklo. V januarju letos pa je bilo za pridruževanje Natu 49,6 odstotka vprašanih, 31,6 odstotka proti, neopredeljenih pa 18,8 odstotka.

V primerjavi s prejšnjimi leti, ko je bil odstotek tistih, ki se strinjajo z vstopom v Nato, vedno nad polovico, je zaznati upadanje števila tistih, ki podpi-

rajo vstop Slovenije v Nato. To bi lahko največ pripisali prav vse bolj razširjeni javni razpravi o vstopu Slovenije in številnim legitimnim kritičnim člankom v medijih. Javno izraženo mnenje posameznih civilnodružbenih skupin in novinarjev je kljub pogostemu nepoznavanju zgodovine Nata in njegovih temeljnih dokumentov in na trenutke celo populizmu povsem na mestu in za pluralno razpravo tudi nujno. Veliko bolj problematična je nedejavnost državnih institucij na tem področju in predvsem nesposobnost države informirati javnost, zakaj je Nato v resnici strateškega pomena za našo prihodnost.

Nepripravljenost države

Skoraj vsi javni nastopi predstavnikov ministrstva za obrambo - praviloma le dr. Milana Jazbeca - ki je prvo odgovorno za vstop v Nato, se namreč končajo v neberljivem strokovnem izrazoslovju, ki ga povprečen državljan ne more razumeti, prav tako pa ne znajo javnosti prepričljivo podati argumentov za vstop v Nato. Še več, niti posameznih netočnih trditvev nasprotnikov vstopa v Nato niso zmogli prepričljivo zanikati. Dostoj je že največ za pojasnjevanje vloge in pomena zveze Nato v Sloveniji storila nevladna organizacija (!) Atlantski svet Slovenije pod vodstvom dr. Antona Beblerja.

Prihodnje leto bodo v Pragi povabili v članstvo v zvezi Nato vsaj eno kandidatko in po veliko kazalcih je Slovenija med najbolj pripravljenimi. Še najslabše ji sicer kaže prav pri slabi organizaciji oboroženih sil, ki je naši javnosti precej dobro znana. In prav zato bi bilo skoraj tragično, da bi se zaradi nesposobnosti vladnih organov za informiranje javno mnenje tako prevesilo na stran nasprotnikov, da bodo v Natu Sloveniji tik pred vrhom v Pragi očitali, da si njeni državljanji v bistvu sploh ne želijo v Nato.

Blaž Zgaga